

GRACZ Maria

zam. Koszycke
ps. "Bura"

AK

Okr. Lublin

Ob. Zamorć

okr. W-wa
Mierzo

2601/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — GRACZ Memie

2 em. Koszyckie

2601/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓ k-2, s. 1-2

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja

1, 2 FARAK

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie brak

1/1 RELACJA WKĄŚCIWA

- Relacje własne, Katowice? , mps (ksero) k. 2, s. 1-2.

22
5/11-a

B I O G R A M

Koszycka Maria z d. Gracz ur. 23.VIII.1922r. w Ostrówkach powiat

-----
Lubol na Wołyniu. Rodzice - Łukasz i Anna z d. Skibińska.

Ojciec - funkcjonariusz lasów państwowych (działał w konspiracji).

Moje wykształcenie - Akademia Medyczna - wydz. Stomatologii we Wrocławiu. Dyplom otrzymałam w 1952r. Zawód wykonywany - lekarz stomatolog.

Obecny adres: Katowice,

Jestem była uczennicą Gimnazjum i Liceum Matematyczno-Przyrodniczego we Włodzimierzu Wołyńskim. W okresie szkolnym należałam do ZHP.

Maturę uzyskałam 1939r. W okresie okupacji skończyłam szkołę pielęgniarek w Warszawie.

W latach 1942-1943 byłam w partyzantce w woj. Lubelskim w oddziale por. "Górala" - Okręg Zamość. Działalam pod pseudonimem "Burza".

Pseudonimy kolegów to: "Ryś", "Wilk", "Piorunek", "Makolągwa", "Tadzio" - pozostałych nie pamiętam.

Po wpadce partyzantki na Maziarni na rozkaz komendanta Okręgu Zamość pojechałam do Warszawy. Na rozkaz komendanta Okręgu Warszawa ukrywałam się aż do wybuchu Powstania. W Powstaniu Warszawskim pełniłam funkcję sanitariuszki punktów sanitarnych i szpitali polowych w batalionie "Gustaw": na Ogrodowej, w Szpitalu Maltańskim, u Sióstr Sakramentek, na Kilińskiego 3, na Hożej⁸ oraz na Piusa 24. Po kapitulacji Powstania wyszłam przez Piastów, a następnie udałam się z transportem rannych do Krakowa.

W 1942r. w rodzinnej wsi ukrywałam się wraz z rodzicami żyda z Warszawy. Rodzice ryzykując życiem dostarczali żywność do Getta w Chełmie Lubelskim. Ojciec wtedy pracował w nadleśnictwie Maziarnia w charakterze brakarza. Wysyłki drewna na polecenie Niemców ograniczały się tylko do raportów.

W marcu 1942r. został zamordowany mój ojciec, a w roku 1943 aresztowano matkę. Do wyzwolenia pozostawała w więzieniu.

W 1942r. udało mi się uratować mieszkańców Kolonii Strzelce pow. Hrubieszów od wywiezienia na roboty do Niemiec.

Opowiem, jak to było: Około godz. 18 wracałam z Hrubieszowa. Po drodze spotkałam płaczące kobiety. Opowiedziały mi o zabraniu najbliższych na wywóz do Niemiec. Poprzez nasze kontakty w urzędach z "naszymi" ludźmi dotarłam do komendanta policji (Polaka) i uzgodniliśmy, co następuje:

Aresztowani ludzie mieli być transportowani wozami konnymi do stacji kolejowej w Hrubieszowie. Ja miałam iść do miejsca przetrzymywania aresztowanych i poprzez zaufanego człowieka przekazać im

aby podczas transportu uciekali partiami do lasu. Policja będzie strzelać w górę.

Cała ta sprawa się udała i wszyscy wrócili do domów.

Jeśli chodzi o odznaczenia za okres okupacji posiadam:

Krzyż Walecznych, który otrzymałam podczas Powstania - rozkaz nr 34 z dnia 28.IX.1944r., Krzyż Partyzancki - 13.02.1974r., medal za Warszawę - 27.02.1974r., Warszawski Krzyż Powstańczy - 27.10.1982r., medal za okres służby w L.W.P. jako, że pracowałam w szpitalach wojсковych jako pielęgniarka od 9.03.1945r. do października 1947r. Otrzymałam też: Medal Zwycięstwa i Wolności - 8.05.1972r., Medal za udział w walkach o Berlin - 5.05.1973r., Odznakę Grunwaldzką - 17.01.1972r., Krzyż Walecznych zweryfikowano 5.12.1989r. Natomiast za pracę zawodową i społeczną po wojnie otrzymałam Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski - 15.10.1975r.

Po ukończeniu studiów w 1950r. i otrzymaniu dyplomu w 1952r. dostałam nakaz pracy w Ambulatorium Dentystycznym w Katowicach. Tam pracowałam przez dwa lata. Wraz z koleżankami i kolegami założyliśmy Spółdzielnię Lekarzy Specjalistów, gdzie przez rok społecznie pełniłam funkcję członka zarządu. Po roku ze względu na posiadanie małych dzieci zrezygnowałam z tej funkcji. Wybrano mnie na inspektora BHP tejże Spółdzielni. Zawodowo pracowałam w charakterze lekarza stomatologa od 1954r. do końca 1981r., kiedy to przeszłam na emeryturę.

Natomiast w pracy społecznej były zmiany. Po funkcji inspektora BHP podjęłam pracę w Związkach Zawodowych Pracowników Spółdzielni prowadząc sprawy socjalne, później pracowałam jako wiceprzewodnicząca Związków Zawodowych.

W trudnym okresie istnienia Spółdzielni, jako przewodnicząca Rady Nadzorczej zapobiegłam jej zlikwidowaniu przez komitet PZPR.

Spółdzielnia później połączona z Bytomską istnieje do dzisiaj - z czego jestem dumna.

Posiadam legitymację Armii Krajowej, której kserokopię mogę udostępnić do wglądu.

Potwierdzam dokładność odpisu.

Ewa Krasnowolska

Przebrałam dla Fundacji AK w Toruniu.

16.3.2000.

EK

Werte

Małgorzata Graż-Keszycka wymieniła w:
"Dwa powstańcze bataliony « Gustaw » i
« Harnaś » Roberta Bielskiego;
"Sanitariuszki batalionów AK « Gustaw » i
« Harnaś » w szpitalach powstańczych". Opraco-
wanie części Teresa Kubek Luboradzka i
Krzyszyna Mieszonka. Woty biograficzne
poległych Ewa Krasusowska.

oraz w: "Długa Ż w Powstaniu Warszawskim"
R. Bielskiego. EK
EKrasusowska

W/11 KORESPONDENCA 2 FAPAK

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

Toruń 14 XII 2001 r.

Pani Maria Koszycka

l.dz.5702WSK 2001

Katowice 40-018

Szanowna Pani,

Do Działu Wojennej Służby Kobiet naszego Archiwum za pośrednictwem p. Ireny Makowskiej i p. Ewy Krasnowolskiej wpłynęła relacja z przebiegu Pani służby wojennej. Na jej podstawie została założonateczka osobowa na Pani nazwisko o numerze inwentarza 2601/WSK. Dziękuję za jej przekazanie.

Szanowna Pani, zapoznałam się z Pani ciekawą relacją i mam prośbę o drobne uzupełnienia. Czy może pani dokładniej opisać przebieg służby wojennej (kto Panią wprowadził, kiedy i przed kim składała Pani przysięgę, w jakich szkoleniach i akcjach i kiedy brała Pani udział, z jakimi kobietami Pani służyła, z kim Pani walczyła w Powstaniu). Załączam schemat relacji, może okaże się pomocny. Proszę również o przesłanie swojego zdjęcia najlepiej z lat 40-tych, ale może być współczesne, a także wszelkich dokumentów lub ich kserokopii związanych z Pani służbą wojenną (np. oświadczenia świadków, legitymacje odznaczeń itp.), z życiem prywatnym i zawodowym (np. metryka urodzenia, świadectwa szkolne, świadectwo ślubu, świadectwa pracy itp.).

Szanowna Pani, jeszcze raz dziękuję za przekazane materiały. Przesyłam materiały na temat Archiwum. Mam nadzieję, że zechce Pani z nami współpracować. Załączam serdeczne pozdrowienia i życzenia zdrowych i pogodnych Świąt Bożego Narodzenia.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

Załącznik:

- 1) Ulotka informacyjna o FAPAK.
- 2) Ulotka informacyjna o Memoriale General Marii Wittek.
- 3) Schemat relacji WSK.

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2
tel.: 65-22-186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502736

Uśmie

Toruń, dnia 29.09.2003 r.

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

l. ob. 3987/WSK-412/03

Pani Maria Koszycka

Katowice

Szanowna Pani,

Jestem dokumentalistką Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” w Toruniu. Zajmujemy się gromadzeniem i opracowywaniem materiałów dotyczących kobiet – żołnierzy walczących w II wojnie światowej we wszystkich organizacjach konspiracyjnych i na wszystkich frontach.

Za pośrednictwem p. Ewy Krasnowolskiej i p. Ireny Makowskiej otrzymaliśmy Pani relację z wojennej służby. Na tej podstawie założyliśmy Pani teczkę o numerze 2601/WSK.

Chcielibyśmy uzupełnić Pani relację. Zależy nam szczególnie na wszelkich dokumentach dotyczących Pani życia prywatnego, bądź też wojskowego (oświadczenia świadków, świadectwa szkolne, metryka urodzenia, czy akt zawarcia związku małżeńskiego). Proszę chociażby o kserokopie ww. dokumentów.

Istniejemy po to, aby ocalić dziedzictwo przeszłość od zapomnienia. Każda relacja, wspomnienie z wojennej służby jest dla nas bardzo cenne.

Licząc na Pani pomoc życzę dużo zdrowia, pozostaję

z wyrazami szacunku

Anna Wankiewicz

mgr Anna Wankiewicz

Dokumentalistka Działu: Archiwum WSK

2. dz. 3987/WSK-412/03

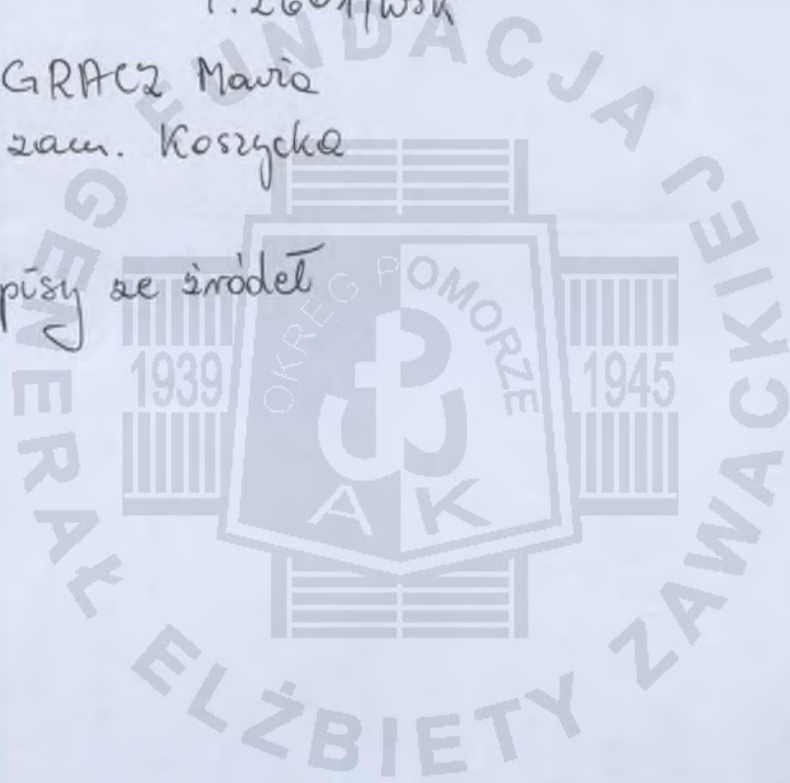
Zof.

Ulathe FAPAL

T. 2601/wsk

GRACZ Maria
zam. Koszycka

V Wypisy ze środków

Koszycka - Graczy Maria, ppor. AK
- c. Łukasza nr. 23.08.1922 Ostrowek, pow. Zamość
pow. Lubomil - Wołyn
Zam. 40-018 Katowice -
w l. 1942-43 w partyzantce woj. Lubelskie,
Okręg Zamość, oddz. por. "Górala" (Krawczyk)
Później (powpadce) w Warszawie. W Powstaniu
sami-tanusielo w szpitalach polowych
Bat. "Gustaw". Stare Miasto, Śródmieście.
Podporucznik - rozk. MON nr. 01138 z dn.
17.12.1957r, leg. nr. 0100242
studia - Akademia Medyczna we Wrocławiu
Dypl. - lekarz stomatolog. Praca w biurze
zobowią w Katowicach. Od 1981r emerytka
Lista SZZAK, szod. "Gustaw - Harwas"
w Warszawie

K. Wojt

GRACZ Name

